

OGLAŠAJTE V
NAJBOLJSEM
SLOVENSKEM
ČASOPISU V OHIU
★
Izvršujemo vsakovrstne
tiskovine

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVIŠEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

ADVERTISE IN
THE BEST
SLOVENE NEWSPAPER
OF OHIO
★
Commercial Printing of
All Kinds

VOL. XXXII. — LETO XXXII.

CLEVELAND, OHIO, MONDAY (PONDELJEK), JULY 11, 1949

ŠTEVILKA (NUMBER) 134

NOVI GROBOVI

LOUIS TURK
V soboto zjutraj je umrl po daljši bolezni poznani Louis Turk, star 62 let. Stanoval je na 794 E. 154 St. Doma je bil iz vasi Gora, fara Hočevja pri Ribnici, odkoder je prišel v Ameriko leta 1905. Bil je član društva Lunder-Adamič št. 28 SNPJ in društva Carniola Tent št. 1288 TM.

Tukaj zapuška žalujočo soprogo Rose, hčer Mrs. Rose Miklich, tri sinove: Louis, William in Frank ter sestro Mrs. Mary Erjavec v Pittsburghu. Sin Pfc. Emil Turk je bil ubit v vojni v Indiji in njegovo truplo je bilo prepeljano v Cleveland za pokop tu v januarja t. l. Pogreb se bo vršil v tork zjutraj ob 9. uri iz pogrebnega zavoda pod vodstvom Mary A. Svetek, 478 E. 152 St. v cerkev Marije Vnebovzete ob 9.30 uri in nato na pokopališče Calvary.

STEVE KLAIN

Pred nekaj dnevi se je težko poškodoval v tovarni Texas Oil Co. Steve Klain, star 55 let, ki je poškodbam podlegel. Stanoval je na 1328 E. 55 St. Doma je bil iz vasi Semich v Beli Krajinji, kjer zapuška dve sestri in več sorodnikov. Tukaj nima sorodnikov. Pogreb se vrši v tork popoldne ob 1. uri iz Zeletovega pogrebnega zavoda, 6502 St. Clair Ave.

MARTIN POLJANEC

Po daljši bolezni je umrl v Polyclinic bolnišnici Martin Poljanec, star 65 let, stanujoč na 2611 Rockefeller Rd., Wickliffe, O. Doma je bil iz vasi Rapolče, fara Brdo pri Domžalah, kjer zapuška brata Josepha in Franka ter sestri Nežo Andrejka in Tončko Repnik. V Ameriki je bival 32 let in je dolgo let vodil gasolinsko postajo v North Madison, O., zadnjih 10 let pa je delal kot tesar. Bil je član društva Naprej št. 5 SNPJ in Local št. 105 tesarske unije.

Tukaj zapuška soprogo Josephine, rojeno Laurici, doma od Žužemberka, dve hčeri Mrs. Olga Schley in Mrs. Josephine Schley, katerih moža sta brata, enega vnuka in več sorodnikov. Pogreb se vrši v sredo popoldne ob 1. uri iz Zeletovega pogrebnega zavoda, 458 E. 152 St., na Whitehavan pokopališče.

NICK ROCKOVICH

V soboto zvečer je umrl Nick Rockovich, star 61 let, stanujoč na 8310 Rosewood Ave. Rodom je bil Hrvat ter je bil član društva Zrinski Frankopan št. 403 HBZ.

Tukaj zapuška žalujočo soprogo Mary, rojeno Gurovich, hčer Mary in sina Nicholas, v Chicagu, Ill., sestro Jelo, v Minnesoti, sestro Mary in v Richfield, O., pa sestro Mrs. Paulina Zuchak. Pogreb se vrši v tork zjutraj ob 9.30 uri iz Louis L. Ferfolia pogrebnega zavoda v cerkev sv. Nikola, E. 36 St. in Superior Ave.

AGNES FALETICH

Danes zjutraj ob 5. uri je umrla na svojem domu Mrs. Agnes Faletich iz 5512 Carry Ave. Pogreb oskrbuje Zakrajškovo pogrebni zavod. Podrobnosti bodo poročane jutri.

NA FILIPINIH RAZMOTRIVAJO O NEKAKŠNI PACIFIŠKI UNIJI

Čiangkajšek bi hotel vplesti v civilno vojno na Kitajskem tudi druge države
BAGUIO, Filipini, 11. julija—Kitajski nacionalistični diktator Čiangkajšek se je danes ponovno sestal s filipinskim predsednikom Elpidiom Quirinom, s katerim razmotrivata o ustanovitvi nekakšne ne-vojaške proti-komunistične fronte pacifiških držav.

Neki neimenovani uradnik, ki je baže dobro obveščen, je izjavil, da je prišlo do principijelne sporazuma, po katerem bi jedro te fronte tvorile nacionalistična Kitajska, Filipini in južna Koreja, ki se nahajajo pod okupacijo Amerike. Povabljeni pa bi bile še ostale države, kakor Siam, Indonezija, Indija, Avstralija in Nova Zelandija.

Ceprav se Čiangkajšek zanima za aktivno podporo s strani ostalih azijskih držav v civilni vojni s kitajskimi komunisti, pa ni prišlo do nobenega sporazuma glede vojaških določb predlagane proti-komunistične fronte. Smatra se, da države, ki bi pristopile fronti, ne razpolagajo z dovolj močnimi armadami, da bi lahko sklepale vojaške pakete. Kljub temu pa bi se v vojaškem pogledu takšna unija oprala na vojaško pomoč, ki naj bi jo pošiljale Zedinjene države.

Čiangkajšek, ki se je po strahovitih porazih umaknil preteklega januarja v "pokoj," je zadnji teden zopet prevzel diktatorsko oblast. Na pogovore s filipinskim predsednikom je dospel koncem zadnjega tedna z otoka Formoze.

Nacionalisti nameravajo spraviti zlato na Filipine

Predsednik Quirino je izjavil, da se v pogovorih s Čiangkajšekom ni razmotrivalo o možnosti, da bi se kitajska nacionalistična vlada preselila na Filipine. Quirino je rekel, da se Čiangkajšek namerava vrniti na Formozo in nadaljevati vojno proti komunistom.

Krožijo tudi govorice, da nameravajo kitajski nacionalisti vložiti večji del zlata v Centralno banko Filipinov. Te govorice temeljijo na dejstvu, da se na Filipinih nahajajo vodilni bančni in finančni izvedenci kitajske nacionalistične vlade.

TAJNI SPORAZUM MED RUSIJO IN ANGLIJO?

LONDON, 9. julija—Uradni krogi so danes naznanili, da je Anglija, kateri primanjkuje dolarjev, sklenila tajni sporazum z Rusijo, na osnovi katerega bo dobila 1,000,000 ton ruskega žita. Do sporazuma je prišlo na privatnih pogajanjih v Moskvi zadnji teden, par dni preden so Angleži naznanili omejevanje kupovin v dolarji.

FRANK GORSHE

Po kratki bolezni je preminil Frank Gorshe, star 57 let, stanujoč na 1314 E. 49 St. Doma je bil iz vasi Dobindol pod Ljubljano, odkoder je prišel v Cleveland pred 39 leti. Bil je član društva sv. Cirila in Metoda št. 18 SDZ.

Tukaj zapuška dva pastorka Tony in Peter Podobnik ter sestro Mrs. Frances Jančar, v Chicagu, Ill., pa sina Franka in v starem kraju očeta Franka. Pogreb se vrši v tork zjutraj ob 10. uri iz Zakrajškovega pogrebnega zavoda.

Zastopniki zunanjih ministrov delajo na pogodbi za Avstrijo

Jugoslovanski predstavnik je dospel v London; hoče, da ga zastopniki zaslišijo
LONDON, 8. julija—Zastopniki zunanjih ministrov štirih velikih sil so se snoči sporazumeli glede dveh važnih členov, ki bosta vključena v osnutek mirovne pogodbe za Avstrijo. Prvi člen se nanaša na vojno odškodnino Avstrije, drugi pa na pravico Jugoslavije, da na svojem ozemlju obdrži in likvidira vso avstrijsko imovino.

Zastopniki so se sporazumeli, da se od Avstrije ne bo zahtevalo nobene vojne odškodnine, izjemo \$150,000,000, ki jih bo morala izplačati Sovjetski zvezi. V zvezi z delom zastopnikov je London dospel jugoslovanski predstavnik Leo Mateš, ki je zastopnike obvestil, da jim je na razpolago. Toda zastopniki niso pokazali nobenih znakov, da nameravajo zaslišati jugoslovanskega predstavnika. Neki zapadni diplomat je rekel, da bi jugoslovanski predstavnik sicer lahko govoril privatno z vsakim od štirih zastopnikov zunanjih ministrov, da pa ni nobenih izglede, da bo Jugoslavija uradno povabljena na zaslišavanja.

Do edinega nesoglasja je prišlo v zvezi z zahtevo sovjetskega zastopnika Jurija Zarubina, ki je zahteval, da Avstrija izplača \$150,000,000 (v ameriških zlatih dolarjih) v četrletnih obrokih v znesku \$6,250,000. Zapadni zastopniki pa menijo, da Avstrija z ozirom na svoj ekonomski položaj tega ne bi mogla storiti.

Do edinega nesoglasja je prišlo v zvezi z zahtevo sovjetskega zastopnika Jurija Zarubina, ki je zahteval, da Avstrija izplača \$150,000,000 (v ameriških zlatih dolarjih) v četrletnih obrokih v znesku \$6,250,000. Zapadni zastopniki pa menijo, da Avstrija z ozirom na svoj ekonomski položaj tega ne bi mogla storiti.

Mindszenty bi moral biti obešen, pravi madžarska sodnija

BUDIMPEŠTA, 9. julija—Najvišja madžarska sodnija je danes izjavila, da bi na dosmrtno ječo obsojeni kardinal Mindszenty moral biti obešen, da pa se je smrtni kazni izognil, ker je njegova zadeva postala sedaj manj važna.

Sodnija je potrdila pravorek Ljudske sodnije, na osnovi katerega je bil Mindszenty zaradi črnoborizjanstva, zarote proti vladi in drugih protivladnih aktivnosti obsojen v zapor. Proti obsodbi je vložil priziv, toda z druge strani je tudi državni tožilec zahteval strožjo kazen, kar pomeni smrt. Sodnija je znižala le kazni treh Mindszentyjevih sozarotnikov, za ostale tri pa jih je potrdila.

Zadeva je bila predložena najvišji apelacijski sodnji takoj po obsodbi Mindszenty-ja. V zvezi z obsojenim kardinalom vatikanski krogi pravijo, da je Mindszenty sicer fizično zdrav, da pa se je njegovo duševno stanje poslabšalo.

Sestanek Mlad. zbora

Nocoj ob 7.30 uri se vrši sestanek otrok pri Mlad. pev. zboru SDD na Waterloo Rd. Ukrepalo se bo glede izleta, ki se bo vršil v nedeljo. Prosi se starše, da pošljejo otroke na ta sestanek.

V bolnišnici

V petek se je podala v Charity bolnišnico Mrs. Julia Ivancić iz 1241 E. 61 St. Obiski so dovoljeni od 2.30 do 3.30 pop. in zvečer od 7.30 do 8.30 ure. Želimo, da bi se čim prej zdrava vrnila na svoj dom!

Italijanska vlada bo zahtevala, da se Trst vrne pod okrilje "domovine"

Obraznava proti Hissu končala z nesoglasjem porote

NEW YORK, 8. julija—Danes se je tu vsled nesoglasja porote končala obravnava proti bivšemu višjemu uradniku Državnega oddelka Algeru Hissu. Za obsodbo Hissa je bilo osem porotnikov, proti štirje. Toda ker soglasno z zakonom mora pravorek biti soglasen, je federalni sodnik Samuel H. Kaufman razpustil poroto in prekinil obravnavo.

Državni federalni tožilec John F. X. McGohey je naznanil, da bo zahteval novo obravnavo proti Hissu, ki je bil obtožen, da je lagal, ko je zanikal, da bi izročil neke tajne papirje bivšemu samopriznanemu komunistu Whittaker Chambersu.

Trije kongresniki so takoj naznanili, da bodo zahtevali preiskavo v zvezi z "obnašanjem" sodnika Kaufmana v teku obravnave. Kongresniki Richard Nixon, Francis Case in Clarence Brown, menijo, da je Kaufman storil zelo veliko napako, ko ni dovolil, da bi nastopile nekatere priče in da je odgovoren, ker se je obravnava končala z zastojem.

Eden od osmih porotnikov, ki so bili za obsodbo Hissa, je izjavil, da po blizu 29 ur razmotrivanja o zadevi Hiss-Chambers ni bilo mogoče prepričati ostalo četvorico porotnikov, da je Hiss kriv.

Tarča napadov je tudi porotnik Hubert Edgar James, ki je bil proti obsodbi Hissa. Njega obtožujejo, da je bil "pristranski," to je, da je "simpatiziral s Hissom."

Pri prvem glasovanju so štirje porotniki glasovali za obsodbo, štirje so bili proti, štirje pa se niso mogli odločiti. Pri drugem glasovanju pa je osem porotnikov bilo za obsodbo, štirje pa proti.

KOMUNISTIČNI ČASOPIS CENZURIRAN V NEMCIJI

LONDON, 7. julija—Angleški zunanji minister Ernest Bevin je danes v parlamentu naznanil, da je bilo razpečanje komunističnega časopisa "Neue Volkszeitung" prepovedano v angleški okupacijski zoni za dobo šestih tednov, ker da je časopis ščuval Nemce proti okupacijski vladi.

AMERIŠKI ČASTNIK USTRELIL RUSKEGA VOJAKA

STUTTGART, 9. julija—Ameriška armada je danes naznanila, da je ameriški lieut. William C. Linderose ustrelil nekega mladega sovjetskega vojaka v teku streljanja med ameriško in sovjetsko obmejno patrolo. Ameriška patrola se je nahajala tik ob meji, ko je sovjetska začela streljati. Američani so odgovorili s streli in ko so ubili sovjetskega vojaka, so se umaknili.

Iz Colorade

Mr. in Mrs. Anton Bokal ter Mr. in Mrs. John Malovrh pošiljajo najlepše pozdrave vsem čitateljem in prijateljem iz Denverja, Colo., kamor so se podali na kratek oddih.

Krščanski demokrat hoče "rešiti trpeče Istrijance"; komunisti smešijo izbruhe šovinistične kampanje za vrnitev Trsta

RIM, 8. julija—Italijanska vlada je danes v parlamentu naznanila, da bo najodločnejše pritiskala, da se Svobodno tržaško ozemlje vrne Italiji.

Tozadevno izjavo je v imenu vlade podal krščansko demokratski poslanec in podminister za zunanje zadeve Giuseppe Brusaca, ki je pojasnil, kaj je vlada storila v zvezi z valutno reformo Jugoslavije v zoni B. Tržaškega ozemlja. Brusaca je izjavil, da je Jugoslavija kršila mirovno pogodbo za Italijo, ko je v svoji okupacijski zoni uvedla jugoslovanske dinarje in si s tem ekonomsko prisvojila zono.

"Italijanska vlada je odgovorila s protestom poslanim zainteresiranim silam, ker smatra, da je Tržaško ozemlje—tako zona A kot zona B—nerazdružljivo povezano z domovino, kateri bo končno tudi vrnjeno," je rekel signor Brusaca.

Jugoslavijo je napadel tudi krščansko-demokratski poslanec Attilio Batole, ki je sprožil vprašanje "sistematične kršitve mirovne pogodbe s strani Jugoslavije" in v zvezi s tem tudi kritiziral zapadne sile, ki da kažejo premalo razumevanja za "dejstva, ki škodujejo Italijanom v Istri."

Šovinistične izjave povzročile vihar

Batole je svoj govor zaključil z izjavo, ki je povzročila vihar navdušenja s strani desničarskih poslancev, toda obenem tudi protestov s strani levičarskih.

"V imenu onih, katere se s terorjem zatira, naslavljam na Italijo in svet žalosti poln apel—rešimo Istrijance!"

Mnogi komunistični poslanci so planili na noge in protestirali proti tej izjavi.

Glasilo komunistične stranke "Unita" je začelo javno smešiti ministrskega predsednika de Gasperija in zunanjega ministra grofa Sforzo, češ da so zapadne sile s predlogom za vrnitev Trsta Italiji uganjale le burko. "Unita" je namignila, da so Jugoslovani stopili v zvezo z zapadnimi silami glede tega vprašanja in da ne Zedinjene države in ne Anglija nista protestirali proti "ekonomski priključitvi" zone B k Jugoslaviji.

"Protest, ki ga je Sforza večeraj izročil ameriškem, angleškemu in francoskemu ambasadorju je prišel po kampanji s strani večjega dela italijanske tiska, ki je bil vznemirjen radi nedavnih sestankov, ki so se na otoku Brioni vršili med Titom in anglo-ameriški predstavniki," pravi "Unita."

(Jugoslovani so zanikali, da se je tak sestanek vršil in tudi sam maršal Tito je javno osmešil te govorice.)

V svojem članku "Unita" dalje pravi: V zvezi s tem je bilo poudarjeno, da v nasprotju s prejšnjim stališčem (ko so zapadne sile priporočile priključitev Trsta k Italiji) ne London in ne Washington ni poslal v Beograd protest proti finančnim meram podvzetim v jugoslovanski zoni B.

Nesoglasja med Ameriko in Anglijo

LONDON, 9. julija—Ameriški finančni tajnik John W. Snyder, ki se nahaja v Londonu, bo verjetno opozoril angleško vlado, da bodo Zedinjene države smatrale prepoved nakupovanja z dolarji za bojkot ameriške ekonomije.

Do trpkega nesoglasja med Zedinjenimi državami in Anglijo je prišlo, ker je angleški finančni minister Sir Stafford Cripps zadnji teden naznanil, da se bo vsled pomanjkanja dolarjev omejevalo nakupovanja blaga z ameriški dolarji in forsiral trgovino s sterlingami. S tem bi se zelo znižal izvoz ameriškega blaga.

Snyder se je že sestal s Crippsom na seriji konferenc, na katerih se je razmotrivalo o najboljši rešitvi za vprašanje angleške finančne krize. Jutri pa bo ameriški finančni tajnik imel sestanek z ministrskim predsednikom Atlee-jem, nakar bo odpoval v Bruselj.

Angleži odslej ne bodo mogli več kupovati ameriškega blago, toda kot je naznanil Cripps, se bo spoštovalo obstoječe sporazume.

Neki ameriški urednik je izjavil, da je novi ukaz angleške vlade nekakšna "ekonomska železna zavesa," ki je diskriminacijska napram Zedinjenim državam. Indijski finančni minister John Matthai je tudi izjavil, da bo Indija znižala svoj uvoz iz Zedinjenih držav, da bi tako pomagala Angliji ohraniti dolarje, ki so ji še ostali.

Cripps je izjavil, da bo Anglija bankrotirala, če se ne bo našlo nove vire dolarjev. Zagotovil je tudi, da so se Zedinjene države izneverile svojim obvezam, ker ne importirajo blago iz dežel Marshallovega načrta.

Neuradno je bilo sporočeno, da se Anglija zdaj obrača za trgovino na dežele vzhodne Evrope, s katerimi lahko trguje s sterlingami. Baje so v teku važna tajna trgovinska pogajanja med Anglijo in Sovjetsko zvezo.

JUGOSLAVIJA SE ZANIMA ZA AMERIŠKO POSOJILO

WASHINGTON, 8. julija—Jugoslavija je danes začela poizvedovati za stališče državnega oddelka glede prošnje, ki jo namerava vložiti, da bi dobila posojilo od Zedinjenih držav in Svetovne banke. Informacije je od pomožnega državnega tajnika Willarda L. Thorpa zahteval ekonomski atašej pri jugoslovanski ambasadi v Washingtonu Milenko Filipović.

ŠTEVILO ŠTUDENTOV SE ZVIŠALO V RUSIJI

MOSKVA, 9. julija—Moskovski časopisi so danes naznanili, da se bo število študentov na univerzah zvišalo za 27,000 v primeri z lanskim letom.

"ENAKOPRAVNOST" O DEDNOSTI BOLEZNI

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE
CLEVELAND 3, OHIO
HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year—(Za eno leto) \$3.50
For Six Months—(Za šest mesecev) 5.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

GRČIJA IN RECEPT ZA MIR

III.

Če ameriško mnenje trpi takšno stanje, je umestno vprašati, če se ne pripravljajo pot komunizmu v Grčiji, prav kakor je bilo na Kitajskem in če Zedinjene države ne bodo zgubile v Evropi in na Srednjem Vzhodu, kar niso mogle rešiti na Daljnem Vzhodu. Nedavne debate v angleški poslanski zbornici, posebno pa govor konservativnega člana in bivšega ministra Harolda MacMillana, so dokaz o naraščajoči skrbi Londona glede možnih usodepolnih posledic sedanjega stanja, če se ne bo podvezlo pravilne mere, da se z uporomo konča v tem poletju. Ista zaskrbljenost se nahaja tudi v ozadju nasveta Mr. Bevina ameriškemu državnemu tajniku Mr. Achesonu, da se znatno zviša grške vladne sile. Toda jaz sem siguren, da se upor ne more zatreti z vojaškimi merami. Uporniki, čeprav jih je manj od vladnih sil, imajo prednost gerilske vrste operacij in bodo vedno v stanju, da se zoperstavijo vsakim obsežnim operacijam proti njim. Moje stališče je bilo podprto z načinom, s katerim je Mr. Acheson sprejel Bevinovo sugestijo. Čeprav je državni tajnik omenil odpor kongresa proti vsakemu zvišanju izdatkov, se lahko upa, da je to stališče znak njegovega poglobljenega razumevanja za kakšno drugo rešitev.

Vsled tega nisem prav gotov, če se ameriška politika ne nagiblje v pravcu politične rešitve grškega vprašanja, ker se čezdalje bolj utrjuje prepričanje, da je vsaka rešitev z orožjem nemogoča. Zelo rad bi verjel, da je v teku takšna sprememba in da intervencija dr. Evatta, ki sem jo svetoval zadnje jesen, čeprav doslej ni imela nobenih realnih rezultatov, je prispevala za izmenjavo vpogledov med velikimi silami. Komunikacije agencije Tass, angleškega zunanjega ministrstva in državnega oddelka ustvarjajo ta vtis. Ti komunikacije postavljajo pogoje, pod katerimi bi vsaka od velikih sil pristala na neintervencijo v Grčiji. Res je, da na prvi pogled zglada kot da so njihove razlike nespravljive, toda prepričan sem, da bi se za njih našlo praktično rešitev.

Se vedno verujem, da bi imenovanje enega razsojevalca ali pa posredovalca, ki živi splošno zaupanje, in ki bi imel štiri svetovalce velikih sil, ogromno prispevalo za pravilno izvedbo sklepov velikih sil, pod pogojem, da bi oblast prevzela grška vlada sestavljena od zmernih elementov, neglede če so ali pa ne zastopani v parlamentu. Takšna vlada, osvobodena vseh odgovornosti za preteklost in brez obvez napram sedanjemu parlamentu, ki bi bil razpuščen, vlada, ki bi izključila tako komuniste kot skrajne desničarje, bi lahko brez odlašanja nadaljevala s svojimi nalogami, namreč: (1) objavila splošno pomilostitev; (2) razorožila upornike in oborožene bande skrajne desnice; (3) pripravila tla za nove volitve, ki bi se vršile ne pred šestimi meseci in ne pozneje kot čez eno leto.

Pri imenovanju tega posredovalca in njegovih štirih svetovalcev bi velike sile morale istočasno z uradnim aktom zamčiti teritorialno nedotakljivost in neodvisnost Grčije, kakor sem to vedno poudaril. Takšna garancija bi bila podana v zelo primernem času z ozirom na skrb Grkov glede mahinacij v zvezi z Makedonijo.

Če bi se vprašanje Grčije izročilo Združenim narodom, bi to nikamor ne vodilo in bi predstavljalo samo potrato dragocenega časa. Civilna vojna zahteva takojšnjo rešitev tega vprašanja.

Pričakoval sem, da bo grška vlada zelo želela, da se njene zadeve vključi v dnevni red nedavne konference zunanjih ministrov. Toda obveščen sem, da to ni bilo tako. Mislim tudi, da se bo grška vlada zavedala, da imenovanje posredovalca in štirih svetovalcev nikakor ne pomeni poverjeništvu nad Grčijo. Zdi se neverjetno, da so največje nezaupanje izražali prav elementi, ki so trpeli vmešavanje v (Grčiji) s strani ene edine sile, kar je predstavljalo kršitev najosnovnejših pojmov nacionalne neodvisnosti. Grška vlada ne želi razumeti, da bi začasna prisotnost takšnega organa, sestavljenega od predstavnikov štirih velikih sil, deželo vodila v mir in popolno neodvisnost.

Končno bi želel verjeti, da se bodo štirje zunanji ministri, ko se bodo ponovno sestali v septembru, zavedali svoje moralne dolžnosti, da se konča civilna vojna v Grčiji, čeprav bi se grška vlada ne zavedala te dolžnosti napram deželi.

O DEDNOSTI BOLEZNI

(Dr. Hl. R.)

Človeško telo, tisti mikrokosmos, ki po občutljivi in komplicirani zgradbi daleč prekaša svetovni mikrokosmos, združuje v sebi neločljivo skupino snovi in duhovne energije ter se sestoji iz zunanjih vidnih in skritih napoznanih elementov. Medtem ko so prvi stalni predmeti proučevanja vseh vej znanosti, spadajo drugi v okvir onih vprašanj, o katerih ne moremo ničesar vedeti toliko časa, dokler tudi ti elementi ne postanejo otipljiva dejstva, dostopna izkustvom obširne človeške vede. Ti elementi, ki se ravna po zakonih biološke in bolezenske ali patološke dednosti, so predmet stalnega zanimanja, ki je lastno skoraj vsem ljudem in predstavljajo važno poglavje zdravstva tako za posameznika, kakor tudi za vse človeštvo. Za posameznika so te latentne ali v stanju mirovanja nahajajoče se možnostne sile neko notranje dejstvo, ki lahko sproži v določeni dobi posameznika nepričakovano in naglo globoke spremembe telesa in duha, ki se lahko izpremenijo v prave telesne in duševne bolezni ali celo v moralne izprijenosti.

Toda še bolj čudno je dejstvo, da so nekateri bolezenski pojavi, ki se javljajo pri otrocih, posledica dedne obremenitve, kljub temu da so bili ali da so starši navidezno, ali ob zdravstvenem pregledu, docela zdravi. Kal bolezni, ki je pri obeh ali pri enem od staršev v latentnem stanju, se pojavlja pri njih otrocih ali vnukih in po mnenju Euriquesa lahko na potomcih do sedmega rodu.

To je dognano zlasti za določene duševne bolezni, ki se pojavijo nenadoma na potomcu, kljub temu da so bili vmesni rodovi popolnoma zdravi in normalni po duhu in telesu. Zaradi tega se lahko vprašamo, ali je pravilno mnenje, ki ga zastopajo nekateri znanstveniki in po katerem naj bi se branili razmnožitvi ljudje, pri katerih je določeno stanju kake bolezni. Kajti možno je in tudi dognano, da se od bolnih staršev lahko rodijo zdravi otroci in da so od zdravih staršev lahko otroci bolni telesno ali duševno zaostali. Mnogi biologi in patologi dednosti zastopajo mnenje, da dedna plasma, od katerega zavisi dednostno razpoloženje lahko izrpa svojo učinkovitost, če s pravnimi higijenskiimi merami izboljšamo vmesne rodove.

Če vse naše trditve podkrepimo s primeri, potem lahko naštejemo celo vrsto bolezni, ki se pojavljajo na potomcih in za katere je bilo komaj slušiti pri starših, da krijejo v sebi v latentnem stanju bolezni potomca. Tako na primer lahko ugotovimo, da so ljudje, ki so bolni na želodčnem čiru potomci staršev, ki niso bili bolni, ki pa so trpeli na prekomernem izločanju želodčne kisline, katarjih in podobno.

So primeri, da je kako obolenje pri prednikih narahlo nakazano, medtem ko se pojavlja pri potomcih kot težko obolenje; to velja predvsem za mnoga duševna obolenja. Tako znajo biti otroci le neznatno občutljivi ali razburljivih staršev težki nevrotični, histerični ali celo duševno bolni ljudje. Isto velja za rakova obolenja, o katerih nihče več ne dvomi, da je pri njih biološka dednost velikega pomena. Znano je, da so zboleli na raku ljudje, katerih starši so kazali neznatna in milejša obolenja, na primer enostavne novotvorbe, želodčne čire, črevesne ali želodčne katarje in podobno.

Iz navedenega lahko sklepamo, da se pri dedičih javlja bolezen vedno v nevarnejši obliki; k temu pripomorejo verjet-

no najrazličnejši faktorji prehranjevalnega, klimatičnega, duševnega in splošno zdravstvenega značaja. Ne moremo pa seveda nič določene trditi o povzročiteljih, ki sprožijo obolenje pri potomcih in upravičeno lahko domnevamo, da je prav tako možno, da bi se pri spremenjenih okoliščinah bolezni ne razvile; da bi torej ob ugodnih razmerah, ki vplivajo na človeka že od spočetka dalje rod za rodom ne utrpel škode in bi škodljivi dedni vplivi docela prenehali.

Od tod velika važnost, ki jo imajo dedni zakoni v zdravstvu in katerim moramo po nazorih sodobnega zdravstva posvečati veliko več pažnje kot doslej. Verjetno bodo polagali vedno večjo pozornost pri sklepanju zakonov na skrbno proučitev rodovnika v zdravstvenem smislu. Vedno bolj prevladuje prepričanje, da mora zdravnik postati zdravnik zdravih, ne pa bolnih ljudi. — Zdravstvo gre vedno bolj za tem, da prepreči

AVTNA INDUSTRIJA V JUGOSLAVIJI

Ljubljana. — Zakon o petletnem planu je postavil delovnim kolektivom naše industrije nalogo začeti serijsko proizvodnjo tovornih avtomobilov. Med drugim je določil: Uvesti proizvodnjo vrste proizvodov, ki jih doslej nismo proizvajali: kamionov, traktorjev... Proizvodnjo kamionov povečati na 6000 v letu 1951.

Ni lahka stvar začeti proizvodnjo avtomobilov. V hudi zmoti je tisti, ki misli, da je treba le zgraditi tovarno, postaviti stroje in proizvodnja se lahko začne. Z montažno proizvodnjo avtomobilov iz uvoženih delov so se že pred vojno ukvarjale razne države. Le malo pa je bilo takih, ki so res samostojno izdelovale avtomobile. Za tako proizvodnjo avtomobilov je treba mnogo več kakor zgraditi tovarno. To je naloga, ki posega skoraj v vse panoge industrije. Potrebna je dolga vrsta drugih industrijskih podjetij, ki lahko dobavljajo tovarni avtomobilov surovine, material, polizdelke in vse tisto, kar v tovarni sami ne izdelujejo; od vijakov, posebnih vrst jekla, aluminjske zlitine, pločevine, odlivkov in raznih polizdelkov, električne opreme in finomehaničnih izdelkov pa do tekstilnega blaga, stekla, lesa, barv itd.

Naloga zgraditi avtomobilsko industrijo je delala preglavice marsikateri industrijsko razviti državi. Po objavi zakona o petletnem planu so inozemski strokovnjaki majali z glavami. Tudi nekateri strokovnjaki v državah ljudske demokracije so govorili o nereálnih in avanturističnih načrtih Jugoslavije. In vendar smo danes že tako daleč, da lahko izdelujemo avtomobile neodvisno od dobav iz inozemstva, da jih izdelujemo vsak dan več.

Sposobnosti niso računali v našem primeru z važnim faktorjem, namreč z ustvarjalno silo delovnega človeka v novi osvobodjeni Jugoslaviji. Pred očmi so imeli še staro, tehnično zaostalo in napol kolonialno Jugoslavijo. Osvobodjeni delavski razred, ki je štiri leta ljuboval okupatorju, ga uničeval in naposled pregnal, je v novih družbeno ekonomskih pogojih pokazal, da je sposoben v naglih skokih razviti tehniko in preleteti razvoj, za katerega so kapitalistične države potrebovale dolgo vrsto let; pripravljen je žrtvovati vse svoje sile za hitrejši napredek in premagati vse težave na korist lepši bodočnosti vseh delovnih ljudi. V tehnološkem procesu proizvodnje avtomobilov morda ni bistvenih razlik, pač pa je bistvena razlika v ljudeh, v odnosu teh

ljudi do dela, v njihovi pripravljenosti boriti se za premaganje težav in za osvajanje tehnike.

Toda hkrati je prav ta pritisk od zunaj mobiliziral vse ustvarjalne sile naših delavcev in tehnikov, podžgal je ves naš delavski razred, da do skrajnosti izkoristi lastne proizvodne možnosti. Naši ljudje, strokovnjaki in navadni delavci, so iskali in našli tudi možnosti, da doma izdelamo tisto, kar je treba. Tako smo mnogo prej, kakor bi sicer lahko pričakovali začeli izdelovati tudi najbolj komplicirane sestavne dele avtomobila.

Kolektiv tezenske tovarne letos predčasno izpolnjuje svoje mesečne planske naloge čeprav je letošnji plan še znatno višji od lanskega. Plansko nalogo za prvo četrtletje je izpolnil 4 dni pred rokom. Postavil je svoj protiplan, ki ga je sprejel kot svojo obveznost. Svoje predloge so delavci prinesli ministru za težko industrijo tov. Francu Leskovsku, ki jih je sprejel z največjim veseljem. Hkrati pa so delavci tezenske tovarne sprejeli tekmovanje kot stalno metodo dela in napovedali tekmovanje kolektivom Industrije motorjev v Rakovici, Industrije precizne mehanike in Tovarne krogličnih ležajev v Beogradu.

bolezni, to se pravi, da pridobiva vedno več važnosti preventivno zdravstvo. Ni nikakega dvoma, da je to načelo docela pravilno, kajti jasno je, da je lažje bolezen preprečiti, kakor pa zdraviti in ozdraviti.

Kako velike biološke, moralne in materialne posledice krije v sebi to enostavno in vsakomur popolnoma umevno načelo, lahko sklepamo, če pomislimo, koliko dražje so bolnice, sanatoriji in druge zdravstvene ustanove in koliko se izda več za bolnice, kakor pa za higienske zavode in preventivne zdravstvene ustanove.

Če pa naj družina v dobro organizirani državi postane produktivna stanica državnega organizma in dejanska plodnica naroda, potem mora higiena in izboljšanje družine postati moralni in državni zakon, ki v skrbi za dedna obolenja, od sladkorne bolezni do raka, od navednih živčnih obolenj do degenerativnih duševnih in moralnih pojavov. To je morda najbolj sigurna pot k izboljšanju zdravstvenega stanja posameznika in preko njega vsega naroda. —

Mutual Benefit Health & Accident Ass'n

'MUTUAL OF OMAHA'

JE IMENOVALA
POSEBNEGA SLOVENSKEGA ZASTOPNIKA

Edward A. Seitz

SVOJIM ZAVAROVANECM NUDI SLEDEČE UGODNOSTI:

HOSPITALIZACIJO—
Plača podporo do 90 dni—vključivši stroške za ambulanco.

ZDRAVNIŠKI STROŠKI—
Plača zdravniške stroške do vsote \$500. Za obiske na uradu zdravnika, na domu ali v bolnišnici, vključivši za porode.

PROTEKCIJA DOHODKOV—
Plača podporo v gotovini, ko ste bolni ali poškodovani, začeni na dan, ko obiščete zdravnika.

Na razpologo je možkim in ženskam v vseh panogah—groceristom, mesarjem—trgovcem—gostilničarjem.

Seznajte se še danes kako se lahko poslužite enega izmed teh načrtov.

PIŠITE ALI POKLIČITE
EDWARD A. SEITZ

330 Williamson Bldg. Tower I-7572
Cleveland 14, Ohio

je prebrodil delovni kolektiv Industrije motorjev.

Težješe proizvodnje pa je bilo kmalu prenešeno na tovarno na Tezmem pri Mariboru. Ljudje, ki niso imeli nikdar opravka z avtomobili, so si v tej tovarni dnevno pridobivali izkušnje, popravljali so napake in se učili izdelovati najbolj komplicirane dele motorja in avtomobila. Serijska izdelava zahteva čisto drugačen način dela, kakor na primer enkratna izdelava določenega predmeta. To velja tudi za stvari, ki so na prvi pogled bolj preproste. Eden izmed velikih uspehov kolektiva mariborske tovarne, je n. pr. serijska izdelava kabine za vozača na kamionu po načrtih tov. Kadarkana, ki je omogočil racionalno serijsko proizvodnjo in montažo teh kabin s prihrankom dveh tretjin prejšnjega delovnega časa. Mnogo kompliciranih delov, ki smo jih morali preje uvažati, so izdelali novatorji in racionalizatorji Veranič, Mlinarič, Kekler in drugi. V tezenski tovarni je bilo doslej razglašanih že 270 racionalizacij.

Borba za osvojitve proizvodnje novih delov avtomobilov se je zlasti razvila potem, ko so kmalu po objavi resolucije Informbiroja izostale dobave posameznih delov iz inozemstva ali pa so ti deli prispeli z veliko zakasnitvijo. Čedalje več delavcev v tevarni je prihajalo s predlogi za izdelavo posameznih delov in za pospeševanje proizvodnje. Samo v letošnjem letu je bilo v tovarni razlašenih 66 racionalizacij. Mladinca Teodor Veranič in Ernest Mlinarič, ki delata v orodjarni, sta prav te dni izdelala kompliciran napravo za izdelavo zobatih koles. Ze prej so strokovnjaki skušali skonstruirati tako napravo, ki mora delati z največjo preciznostjo. Šest mesecev sta Mlinarič in Veranič neumorno delala in nista pustila, četudi so starejši strokovnjaki z nezupanjem zasledovali njuno delo. Naposled jima je uspelo izdelati zobata kolesa še z večjo preciznostjo, kakor so izdelana uvožena zobata kolesa. Kar pa je najvažnejše, je to, da novi aparat dela mnogo hitreje, kakor zastarela naprava, kjer je šlo delo zelo počasi.

Med podjetji, ki so bistveno pripomogle k osamosvojitvi naše avtomobilske industrije zavzema zlasti važno mesto tovarna emajlirane posode in Celju Marsiklo si bo mislil, kaj neki ima emajlirana posoda skupnega z avtomobilom. Stvar pa je v tem, da je osnovni proizvodni postopek v celjski tovarni stiskanje (prešanje) pločevine v razne oblike posode in drugih predmetov, za izdelavo avtomobilov pa so prav tako potrebni številni deli iz stisnjene pločevine.

Celjska tovarna emajlirane posode nima samo velikih stiskalnic za pločevino, od katerih dela največja s pritiskom do 900 ton, ampak tudi lastno orodjarstvo z visoko kvalificiranimi majstri in delavci, ki izdelujejo orodje za stiskanje, prebijanje, vlečenje in rezanje pločevine. Kolektiv celjske tovarne je imel nalogo do 29. novembra lanskega leta izdelati orodje za serijsko izdelavo stisnjanih delov za proizvodnjo avtomobilov.

(Dalje prihodnje)

BUY
U.S. SECURITY BONDS
NOW!

Od vseh panog naše težke industrije so lani najslabše izpolnila planske naloge podjetja glavne direkcije zvezne industrije motorjev, v kateri je vključena predvsem naša mlada avtomobilska industrija. Letni plan je ta glavna direkcija izpolnila le z 72.5%. To pa ne po

V Rovtah se poraja novo življenje

Pol ure hoda od Podlike navkeber v rovtarske klance in bili smo na Podpesku. Takoj, ko smo zavili okrog ovinka, mimo vegastega znamenja, ki ga je neznana roka okrasila s šopkom turških nageljev, so se nam skozi sadno drevje zasvetile v soncu nasproti bele z rdečo opeko krite hiše. Vasica je majhna. Spada že pod Rovte, a domačini je pravijo Podpesek—kdo ve zakaj?

Na vseh bližnjih in daljnjih gričih so raztresene kmečke domačije. Druga od druge so prav gotovo oddaljene najmanj pol ure in vendar se kmetje imajo za sosede. Hiše, med vojno požgane so že znova pozidane ali vsaj prekrte in rdeče odsevajo v soncu.

V začetku aprila so rovtarski kmetje doživeli nekaj, o čemer niso niti sanjali, da bo kdaj prodrlo tako visoko gori do njih. Trije med njimi so spoznali prednost skupne obdelave zemlje in vzajemne pomoči in dela ter so se združili. Premalo jih je bilo za obdelovalno zadrugo, glejte, pa so ustanovili združno ekonomijo. France Zeleznik, ki se je prvi navdušil za ta novi način življenja, je pridobil tudi druga dva, Žušta in Nagodeta, Zeleznik, ki je prav za prav doma iz Zaplane, je prevzel vodstvo ekonomije. Združili so svojo zemljo. Skupaj imajo okrog 70 hektarjev zemlje, od tega 15 hektarjev orne. Seveda so od tega dobili okrog 18 hektarjev iz agrarnega sklada.

Po stezi z njive, kjer so združniki okopavali krompir, nam je prišel nasproti predsednik Zeleznik. Pozdravil nas je in bil v zadregi, ker je imel roke umazane od zemlje.

"Kaj bi, saj ste pri delu..." Temno zagorel od sonca, s širikom razpeto srajco in potnimi kapljicami na čelu, prav kmet, od katerega veje prijeten duh po zemlji. Ko je izvedel, da smo prišli zaradi ekonomije, nas je bil resnično vesel. V hiši, ki je središče ekonomije, smo posedli za belo javorjevo mizo.

"Da, tako je bilo. Združili smo se. Zemlje imamo dosti, le malo nas je. Malo ljudi imamo za delo. Samo enajst parov zdravih, krepkih rok. Sicer pa je tako: začetek je vsak težak. Če bi se jeseni združili, bi nam bilo lažje. Tako pa smo zdaj sredi letine. Zato si tudi nismo izgovorili ohišnic, ker je vsak svoje že prej zasejal in obdelal. Šele jeseni, ko bomo pospravili pridelke, si bomo lahko uredili oblike in način življenja."

Med pogovorom je prisedel tudi združnik Žušt. Še prej je prinesel na mizo letir zlatega mošta in pol hleba domačega kruha.

"Pijte in prigriznite. Vroče je in žeja človeka..." Potem se je vtaknil v pogovor.

"O ohišnicah govorite. Veste, sklenili smo, da si tudi jeseni ne bomo izgovarjali prevelikih ohišnic. Kdo bo pa potem na združnem delal, če bo vsak svoje obdeloval. Tudi živine si ne bomo pustili. Morda prašiča. Radi bi si uredili tako, da bi vsaka družina dobila mleka, kolikor ga rabi, kar od združnih krav..."

Tako je nanesel pogovor na živino. In videti je bilo, da je zavozil na pravi tir.

"Veste, koliko živine že imamo," se je navdušeno pohvalil predsednik. "Nič manj kakor dvaintrideset glav. Naših je bilo okrog dvajset glav, pred nekaj dnevi pa smo dobili iz Ljubljane še šest telic, pet krav in enega bika. Tako hitro jih še nismo pričakovali, čeprav so nam jih zadnjič obljubili. No, bili pa smo jih res veseli, čeprav smo bili malo v zadregi zaradi hleva. Pa smo tudi to kar prav uredili."

Ostali kmetje—sosedji jih gledajo po strani. Zavidajo jim vsako pridobitev in se jim posmihajo pri najmanjši nerodnosti. Tolažijo se, da ne bo dolgo, da bo združniki kmalu "hudič jemal." No, združniki si ne grenijo življenja zaradi tega. Z delom jim bodo dokazali in si jih pridobili. Saj je samo delo in uspeh ekonomije merilo pravilnosti njihove poti.

"Saj vemo, da letos še ne bo bogastva pri nas. Več izdatkov bo, kakor dohodkov. Saj marsikaj potrebujemo in si bomo morali nabaviti. Predvsem orodje in stroje, za katere je največja stiska. Pa pravimo, da mora iti in bo šlo. Letina dobro kaže in tudi sadja, kaže, nam ne bo manjkalo. Lahko ga bomo precej prodali, saj takega ni daleč naokoli, kakor je naše iz Rovt," je modroval stari Žušt.

Kovač Štefan Jereb s Podlike bi se tudi rad priključil ekonomiji s svojo obrtjo, so povedali.

"Zakaj ne! Saj ga bomo rabili. Konje imamo, še bolj ga bodo pa stroji-potrebni pri okvarah. In tudi sicer. Tovarniški plugi ne ustrezajo našemu svetu. Hrib je tu in skala. Moramo jih vedno predelati za naše prilike. Tudi drugi obrtniki nam bodo prav prišli."

"Ali vas je že kdo obiskal, odkar skupno obdelujete zemljo," smo jih vprašali.

"O, to pa to. Kar prejšnjo nedeljo je prišlo šestnajst delavcev vrhniške tovarne usnja. Pa ne za izlet in radovednost uganjat. Kaj mislite! Delali so. Vse orodje so nam popravili in reči jetreba, da so bili res požrtvovalni in so nam naredili veliko korist. Skoraj za sedem tisoč vrednosti so napravili. To ni majhen denar in smo jim resnično hvaležni."

Stari, sivolasi Žušt je nadaljeval.

"V sredo so prišli pa čevljarji, prav tako iz vrhniške zadruge. Štiriindvajset parov čevljev so nam popravili in vse so sami dali. Res vidimo, da nam gre do vsi zelo na roko. Povabili smo jih in tudi usnjarje, naj nas obiščejo jeseni, ko bo sadje in pijača. Saj nam je bilo zdaj kar nerodno, ko jih nismo mogli nič prav postreči."

Tudi organizacija AFŽ iz Rovt jim je že dvakrat prišla pomagat pri delu. Prvič jih je bilo osem, drugič pa enajst in so jim tudi precej zalegle pri okopavanju. Ne, združniki niso osamljeni, to je treba priznati.

"Veste, takole smo si mi zamislili naše prihodnje življenje," pripoveduje dalje predse-

dnik Zeleznik. "Tu gori, kjer smo že precej visoko, se bomo posvetili največ živinoreji in ovčereji. Tam gori pri Nagodetu, ki je še malo višje od nas, bomo imeli ovčje staje in pašnike, tu nižje pa živino. Seveda to šele potem, ko se nam ne bo več treba ukvarjati toliko s poljedelstvom, ki je zdaj za enkrat še nujno, čeprav zemlja ni kdovekaj rodovitna in nas precej stane. Potem si bomo z živinorejo in mlekarstvom ustvarili blagostanje."

"Jaz pa ti vedno pravim, predsednik, da tudi sadjarstvo ne bo malo donášalo pri nas," mu je vpadel v besedo Žušt. "Pri nas je ravno pravšna lega, srednja. Našo mladino bomo morali dati nekaj tudi v sadjarske šole, da se bo strokovno izobrazila. Potem bomo želi, boš videl. Strokovnjake moramo imeti, strokovnjake!"

Kazalec na uri se je že daleč naprej pomaknil, ko smo se poslovili.

"Pridite še, tovariši. Veseli bomo," je vabil predsednik, stari Žušt pa se je med tem spomnil in nam naročil.

"Pa še tega ne smete pozabiti napisati, da se od srca zahvaljujemo oblasti za vse, kar nam daje in pomaga in tudi vsem ostalim, ki razumejo naše prizadevanje in nam gredo na roko. Sam sem že mislil napisati tako pismo, samo nisem vedel kako. Morda niti ne bi znal. Vi pa le napišite, napišite..."

Društveni koledar

JULIJA

- 16. julija, sobota — Piknik društva Utopians št. 604 SNPJ na SNPJ farmi
 - 17. julija, nedelja — Piknik Atletičnega kluba SNPJ na SNPJ farmi
 - 17. julija, nedelja—Piknik društva "Brooklyn" št. 135 SNPJ na prostorih Doma zapadnih Slovencev, 6818 Denison Ave.
 - 23. julija, sobota. — Piknik Gerchman in Sortz godb na SNPJ farmi
 - 24. julija, nedelja — Piknik društva "Nanos" št. 264 SNPJ na prostorih doma Zapadnih Slovencev, 6818 Denison Ave.
 - 24. julija, nedelja — Piknik društva "Concordians" šte. 185 SNPJ na SNPJ farmi
 - 30. julija, sobota — Piknik druž. št. 48 SANSa na SNPJ farmi
 - 31. julija, nedelja — Piknik društva Svoboda št. 748 SNPJ na SNPJ farmi
- AVGUSTA
- 7. avgusta, nedelja — Piknik društva Utopians šte. 604 SNPJ na SNPJ farmi.
 - 7. avgusta, nedelja — Piknik podružnice št. 106 SANSa na prostorih SDD, Recher Ave.
 - 7. avgusta, nedelja — Piknik pevskega zbora "Triglav" na prostorih Doma zapadnih Slovencev, 6818 Denison Ave.
 - 13. avgusta, sobota. — Piknik društva "Loyalites" št. 590 SNPJ na SNPJ farmi
 - 14. avgusta, nedelja — Piknik Clev. federacije SNPJ na farmi SNPJ

- 20. avgusta, sobota — Piknik društva Utopians šte. 604 SNPJ na SNPJ farmi
- 21. avgusta, nedelja — Piknik društva "V boj" št. 53 SNPJ na SNPJ farmi
- 28. avgusta, nedelja — Piknik pevskega zbora Slovan na SNPJ farmi

- 28. avgusta, nedelja — Piknik pevskega zbora "Slovan" na SNPJ farmi
- SEPTEMBRA
- 4. septembra, nedelja — Piknik društva Betsy Ross št. 186 ABZ na SNPJ farmi
 - 11. septembra, nedelja—Piknik

skupnih podružnic SANSa na SNPJ farmi

- 18. septembra, nedelja — Piknik Zenskega oddelka farme SNPJ
- 24. in 25. septembra — Tridesetletnica obstoja Slovenskega doma na Holmes Ave.

Oglašajte v Enakopravnosti

N. J. Popovic, Inc.

IMA ZASTOPSTVO

Chrysler - Plymouth avtov

PRODAJA NAJNOVEJŠE 1949 IZDELKE KOT TUDI RABLJENE AVTE

V zalogr ima razne dele in potrebščine za avte ter izvršuje razna popravila po tovarniško izurjenih mehanikih.

8116 LORAIN AVE. ME 7200

NICK POPOVIC, predsednik

HELP YOUR WISHES COME TRUE!

It's easy to keep wishing for things, never helping to make them come true. If you were the farmer above you might want more land, newer machinery or maybe a nest egg of security on which to retire. If you were this wife you'd probably have your heart set on home improvements, a modern kitchen or maybe a long

vacation to Rio, Paris, Hawaii, the Orient. You can make these dreams come true by planting your dollars now in safe, sure U. S. Savings Bonds. Maturing in ten years at a \$4 for \$3 profit, they'll supply the cash for the schooling of your children and the fulfillment of your dreams. Start saving today at your bank or post office.

Plant more opportunity in your future!
INVEST IN U. S. SAVINGS BONDS

ENAKOPRAVNOST

This is an official U. S. Treasury advertisement prepared under auspices of Treasury Department and Advertising Council

ZAVAROVALNINO

proti ognju, tatvini, avtomobilskim nesrečam, itd.

preskrbi

Janko N. Rogelj

6208 SCHADE AVE.

Pokličite: ENdicott 0718

OBLAK MOVER

Se priporoča, da ga pokličete vsak čas, podnevi ali ponoči. Delo garantirano in hitra postrežba. Obrnite se z vsem zaupanjem na vašega starega znanca

JOHN OBLAKA

1146 East 61st St. HE 2730

Leo Strukel:

STRAH NA LJUBLJANSKEM PURFEL MAGACINU in pomaranče iz Floride

(Nadaljevanje)

"Cuksfirar, komandant te krompirjevske straže (vahte) je moral zamenjati vojake na vsake dve uri in zdaj je čas prišel. Kateri se javi prostovoljno na št. 4, vpraša fante, ki so ležali po pričinah, nekateri tudi sedeli. Niti eden se ni oglasil. 'Eden mora iti, saj sta vendar vojaki,' reče.

Vedel pa je tudi, da se do smrti zameri onemu, če mu da povelje. 'Bomo pa vlekli žveplenke, in ta dolga, kateri jo potegne, pomeni št. 4,' in pri tem je že začel žveplenke zbirati. 'Saj si vendar komandant, enega izberi in mora iti, pa mirna Bosna. To sramoto pa naša stotinja že ne bo nosila, da bi žveplenke vlekli, ali iz

straže zbežali, kakor so že oni trije, pa če pride v paradi sto mrličev. Fantje, denar gori za četrt slivovke, pa grem jaz za štiri ure skupaj, ne samo za dve,' se oglasi eden na pričinah ležeči ter se počasi drsa iz njih.

'Videti je bilo, da je prejšnji dan krogal, ker je imel zmršene lase in na pol zaspan. Slivovka je bila že na sirovi mizi, ko si je pripravoval patrone ter pogledal v puškino cev, če je čista, ter porinil pet nabojev v njo, mesto enega. 'Kaj bi pa rekli ti naši kanonirji, morda bom imel srečo, da spravim živega straha v

grob, da ne bo več strašil naše fante in jih spravil v zapore ter jim strigel lase; kakor je to meni storil,' pristavi.

"Med tem, ko jih je narednik odpeljal na svoja mesta in zamenjal stražo, je vzelo precej časa, sem jaz med tem časom od ostalih zvedel, da je narednik doma iz Čiarije, ki siromak ne zna brati ne pisati, še manj pa razume nemško.

"Kaj pa oni z zlato žnoro, ki je šel na št. 4 tako korajžno, pa samo en štamperl slivovke je rukuil, vso druge pa nam pu-

stili? Vsi ga poznamo in kličemo Polde, ki se iz vseh oficirjev norea brije. Ostane zunaj, kadar se mu zdi brez dovoljenja. Če je le ples in petje. Ampak nocoj je šel za drugo stvarjo, na stražo. Da bi se le nič hudega mu ne pripetilo,' reče od njih eden.

"Minulo je skoro celo uro, ko se je zugsfirar vrnil s štirimi zamenjenimi možmi s straže ter so vsi prisledli k slivovki, kar jo je še ostalo. Pogovarjali smo se različne vojaške stvari, kot je pač navada med vojaki, da čas prej mine. Ura je kazala nekako 12 minut pred polnočjo ter eden

pravi: 'Stavim mojo uro, da Polde lepo spi v travi. Gorje mu, če ga dobi inšpekcioni!' reče drugi. "V tem momentu zadoni strel, ki se je razlegal po mirnem nočnem ljubljanskem polju. Skočili smo, ko srnaki. Hitro našgali laterne in zagrabili svoje orožje ter že tekli proti smodnišnici, odkoder je glas drugih treh prihajal: 'Wachtkomandant posten No. 4 geschossen.' 'Straža na št. 4 streljala!' glas teh treh fantov, ki so prestrašeni klicali, je res čudno donel v tem mirnem samotnem kraju. Vsi smo bili prepričani, da se je nekaj straš-

nega dogodilo. Puške so vsi imeli za strel pripravljene, ko smo se bližali smodnišnici. 'Artalariisti pa naše bridke meče, če bodo nas res strahovi napadli. Obnem ljubljanskem polju. Skočili smo, ko srnaki. Hitro našgali laterne in zagrabili svoje orožje ter že tekli proti smodnišnici, odkoder je glas drugih treh prihajal: 'Wachtkomandant posten No. 4 geschossen.' 'Straža na št. 4 streljala!' glas teh treh fantov, ki so prestrašeni klicali, je res čudno donel v tem mirnem samotnem kraju. Vsi smo bili prepričani, da se je nekaj straš-

"Kar sem pridite," se oglasi kakih deset korakov proč. Stekli smo vsi k njemu, kaj se je zgodilo in kaj je streljal. V svitu brljavih petrolejk ga zagledamo, ki je stal ko krep z puško v roki še vedno za strel pripravljeno.

(Dalje prihodnjico)

MIHAIL ŠOLOHOV
TIHI DON
ČETRТА KNJIGA

(Nadaljevanje)

Po sinjem nebu so pluli in izginjali beli oblaki, ki jih je cefral veter. Sončni žarki so žgali razbeljeno zemljo. Od vzhoda se je bližal dež. Natalja je, ne da bi dvignila glavo, na hrbtu začutila, kadar je priveslal oblakček in zakril sonce; za trenutek je bila hladneje, na rjava, vročino izpuhtevajoča tla, na vejnatih stebelkih melone, na visoke betve sončnice je naglo legla siva senca. Pokrila je zeljenike, razmetane po pobočju, zelenje, strto in polomljeno od pripeke, grme gloga in trna s temnim listjem, pokacanim s ptičjiimi kacki. Glasneje je zavnelo preglušljivo prepeličje pedpedikanje, razločnejše je bilo slišati ljubo žvrgolenje škranjčkov in celo veter, ki je razgibaval tople trave, je bil čutiti manj pekoč. Potlej pa je sonce skoz in skoz prejedlo slepečebelno smetano oblaka, ki je odplul proti zahodu, se osvobodilo in vnovič poslalo na zemljo zlato, sijajoče potoke svetlobe. Nekje daleč, daleč po modrih odraslih obdonskega gričevja je še ležala in madeževala zemljo snec, ki je spremljala oblak, po zeljnikih pa je že gospodaril jantarnorumeni poldan, migljala je nemirna soparica in se prevlivala na obnebu, zagatno je dišala zemlja in trave, ki jih je gojila.

Opoldne je odšla Natalja k vodnjaku, izkopanemu v grapi, prinesla bučko ledenomrzle studenčice. Z Iljinično sta se nupili, si umili roke in sedli kar na soncu južnat. Iljinična je na razgrnjenem predpasniku skrbno narezala kruh, vzela iz vrečke žlici in kozarec in izpod jopice, kjer je bila spravljena pred soncem, potegnila tenkovrato posodo kislega mleka.

Uncle Sam Says

Build a ladder to the boat of your dreams with U. S. Savings Bonds. They offer the best boat-catching plan in the world, the chance to sail away to those far distant shores of which you have dreamed. So join the smart people and enroll today in one of the safe, automatic Plans provided for you: the Payroll Savings Plan where you work, or if self-employed, the Bond-a-Month Plan at your bank. Either way you will receive \$4 for every \$3 you invest in Savings Bonds within ten short years.

U.S. Treasury Department

Natalja je jedla po sili in tašča je barala:
— Še dolgo te gledam, nekam spremenila si se . . . Ali se vama je z Grigorijem kaj razdrlo?
Natalji so bridko zatrepetale opečene ustnice.
— On, mama, živi spet z Aksinjo.
— To . . . od kod pa veš?
— Včeraj sem bila pri Aksi nji.
— In, ona, kača, je priznala?
— Da.
Iljinična je pomolčala, premišljevala. Na zgrbančeni obraz, v koticke ob ustih so legle ostre gube.
— Morebiti se je pobahala, preklemana?
— Ne, mama, to je res, kaj bi sicer . . .
— Nisi pazila nanj . . . — je previdno rekla starka. — Od takega moža ne smeš odmakniti niti očesa.
— Kaj mogoče ubraniš? Zanesla sem se na njegovo poštenost . . . Ali naj bi si ga bila h kikli privezala? — Natalja se je grenko nasmehnila in komaj slišno dodala: — Saj ni Mišatka, da bi ga bilo mogoče obdržati. Na pol je že osivel, pa ne pozabi na staro . . .
Iljinična je umila in obrisala žlici, oplaknila skledico, pobrala posodje v bisago in šele tedaj vpraševala:
— Kaj je to vsa nesreča?
— Kaj pa mislite, mama . . . Tudi te nesreče je dosti, da se ti božji dan upre!
— In kaj si potuhtala?
— Kaj sploh moreš kaj drugega? Pobrala bom otroka in odšla k svojim. Ne bom več živela pri njem. Naj si jo vzame v hišo in živi z njo. Že tako sem dovolj pretrpela.
— Ko sem bila mlada, sem tudi jaz tako mislila, — je z vzdihom rekla Iljinična. — Moj tudi ni bil med najmanjšimi žrebci. Kaj sem užila gorja ob njem, se še povedati ne da. Samo zapustiti pravega moža ni tako lahko, a tudi ne za kaj. Vzemti pamet v roke, pa boš sama sprevidela. In tudi otroke očetu jemati, kaj pa se to pravi? Ne, to kar tako brbljaš. Le nikar ne premišljuj o tem, ne svetujem ti!
— Ne, mama, jaz ne bom živela z njim, nikar ne zgublajte besed.
— Zakaj naj neki ne zgubljam besed? — se je zmedla Iljinična. — Kaj mi mogoče nisi pri srcu, ali kaj? Kaj mi ni hudo zastran vaju, preklicanih, ali ne? In ti meni, materi, starici, take besede robiš? Če ti povem: izbij si iz glave, kaj ni mogoče če vse prav. Na, pa si umišli: "Od hiše pojdem!" Kam boš neki šla? Kdo izmed domačih bi te pa rad? Očeta ni, bajto so požgali, mati bo sama pod tujo streho od vbogajme živela in ti

se misli zaleteti tjakaj in potegniti za seboj moje vnuke? Ne, ljuba moja, nič ne bo iz tega! Ko bo prišel Griška, tedaj bomo videli, kaj bo mogoče napraviti, zdaj pa mi nič nikar ne govori o tem, ti rečem; še slišati ne maram!

Vse, kar se je tako dolgo Natalji nabiralo v srcu, se je hipoma prebilo na plan v krčevitem napadu ihtenja. Ječe si je strgala z glave ruto, padla z obrazom na suho, neljubeznivo zemljo, se pritisnila nanjo s prsmi in hlipala brez solz.

Iljinična — ta modra in junaška starka — se niti ganila ni z mesta. Skrbno je zavila v jopico bučo z ostanki mleka, jo postavila na hladno, potem pa nalila v kozarec vodo, prišla in sedla zraven Natalje. Vedela je, da taki sili ne prideš blizu z besedami; vedela je tudi, da so boljše solze kakor suhe oči in trdo stisnjene ustnice. Iljinična je pustila Natalji, da se je izjokala, potem pa položila svojo od dela otrdelo roko snahi na glavo, božala črne svetleče se lase in robato rekla:
— Nu, dovolj! Vseh solz ne izjokaš, pusti jih še za drugo pot, zdaj malo vode srebrni.
Natalja je utihnila. Samo porodka so se ji dvigala pleča in po životu se ji je spreletalo drobno drhtenje. Nepričakovano je planila po konci, odpahnila Iljinično, ki ji je molila kozarec vode, se obrnila z obrazom proti vzhodu, sklenila od solz mokre roke kakor za molitve, zajecjela in kriče zadržala:
— O Bog! Vso dušo mi je izpil! Nimam več moči za tako življenje! Gospod, kaznuj ga, prekletega! Do smrti ga tamkaj udari! Naj bi ne živel več, me ne trpinčil! . . .
Črn zvrtničen hudouren oblak je lezel od vzhoda. Votlo je bučalo grmenje. Žgočebel blisk je predrl okrogle hrbe oblakov, se zvil in šinil po nebu. Veter je nagibal proti zahodu pošumevajočo travo, prinašal s ceste grenki prah, skoraj prav do tal pripogibal glavice sončnic, obtežene s semenjem.

Sapa je mršila Nataljine razkuštrane lase, ji sušila mokri obraz, ovijala okrog nog široki rob sive delovne kikle.
Nekaj trenutkov je Iljinična z vražjeverno grozo strmela v snaho. Na ozadju črnega hudournega oblaka, ki se je dvignil do pol neba, se ji je zazdela neznan in strašna.
Viharno se je bližal dež. Tišina pred nevihto ni dolgo trajala. Pošev se je spustil nizdol skobec in prestrašeno zapiskal, zadnjikrat je zažvižgal suslik braven brloga, gost veter je butil Iljinični v obraz droban pesknat prah in vrše poletel po stepi. Starica se je trudoma dvignila na noge. Obraz ji je bil mrtvaškobled, ko je skozi hrmenja bližajoče se hude ure, zamolklo zavpila:
— Spametuj se! Bog s teboj! Komu pa prosiš smrti?!

— Gospod, ubij ga! Gospod, kaznuj! — je kričala Natalja in upirala poblaznele oči tjakaj, kjer so se veličastno in divje gramadili oblaki, ki jih je razkopaval vihar in so jih ozarjali slepeči žviži strel.
Nad stepo je s suhim treskom zabobnel grom. Iljinično je popadel strah, prekrizala se je, z negotovimi koraki stopila k Nataliji in jo pograbila za rame.
— Padi na kolena! Slišiš, Nataška?!

Natalja se je ozrla po tašči z nekako oslepelimi očmi in se FORNEZI
Nove forneze na premog, olje, plin, gorko vodo ali paro vzpostavimo. Resetting stane \$15; čiščenje \$5. Premenimo stare forneze na olje ali plin.
CHESTER HEATING CO.
Govorimo slovensko
1193 Addison Rd., UT 1-0396

AKO NAMERAVATE
PRODATI VAŠO HIŠO
za eno ali dve družini, pokličite nas.
IVANHOE 7646
Realtor
ODRASLA SLOVENSKA
DRUŽINA
3 oseb želi dobiti v najem stanovanje s 4 sobami. Mirna, stanovna družina. Kdor ima za oddati, naj blagovoli sporoči naslov v urad "Enakopravnosti" 6231 St. Clair Ave., HE 5311.

W. F. HANN & SONS CO.
15505 EUCLID AVE., MULBERRY 4200
Sedaj vam lahko instaliramo vsakovrstni fornez na plin in "boiler." Vložimo tudi potrebne listine in prošnje za odobritev po East Ohio Gas Co. Za podrobnosti in dobro posrežbo pokličite Stephen M. Robash, EX 8708

POPRAVILA NA FORNEZIH EKSTRA POSEBNE CENE
ZA ČIŠČENJE FORNEZOV FORNEZ, CEV, DIMNIK
\$4.00 do \$6.00
NATIONAL HEATING CO.
FA 6516 "Dobro znani za dobro delo" FA 6516
POSLOGA ŠIROM MESTA

RABITE POSTREŽBE?
ZADOVOLJNI boste, če se obrnete na tvrdko:
AUGUST KOLLANDER
6419 ST. CLAIR AVE.
Cleveland 3, Ohio
Tel. HE 4148
POŠILJAMO denar v Jugoslavijo, Trst, Italijo in v vse druge države. Vsaka pošiljatev je zajamčena.
PRODAJAMO karte za prekmorske kraje in nazaj po originalnih cenah. AMERICAN EXPRESS travel čeke in denarne nakaznice za uporabo v naših državah. ZABOJE za pošiljanje blaga ali živih v staro domovino. Če želite nabavi tudi določeno blago za v pakete tvrdka sama.
PREVZEMAMO zavitke od rajakov in iste točno odpremljamo na naslovnik.
SPREJEMAMO naročila za moko in druge že pripravljene zavitke kakor tudi za streptomycin za Jugoslavijo, Avstrijo, Italijo, Nemčijo in druge države.
POMAGAMO pri nabavi POTNIŠKIH DOKUMENTOV; nudimo pomoč potnikom.
SODELUJEMO pri ureditvi raznih starokrajskih zadev.
OPRAVLJAMO NOTARSKESKOSLE.

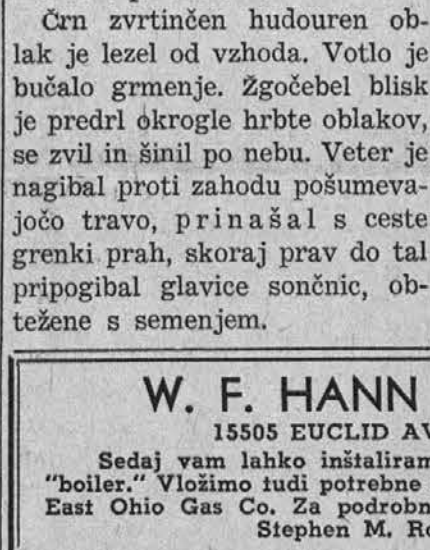
Za nadaljna pojasnila PIŠITE, PRIDITE, KLIČITE zanesljivo in dobro znano tvrdko:
A. KOLLANDER

brez volje zgrudila na kolena.
— Prosi Boga odpuščanja!
— je oblastno zaukazala Iljinična.
— Prosi, naj ne sprejme tvoje molitve. Komu si želela smrti? Rodnemu očetu svojih otrok. O, strašni greh . . . Pokrižaj se! Prikloni se do tal. Reci: "Gospod, odpusti mi, nesrečnici, moj greh."
Natalja se je pokrižala, nekaj zašepetala z belimi ustnicami, stisnila zobe in se nerodno zavahala na bok.
Stepa, ki jo je oprala ploha, je čudovito zelenela. Od daljnega ribnika pa prav do Doba se je razpenjala vzbočena živa mavrica. Na zahodu je nemo bučal grom. V jarku je z orlovskim klokotanjem drla kalna hribovska voda. Nizdol proti Donu, po rebri, po zeljnikih so hiteli spenjeni potoki. Nosili so listje, ki ga je stolkel dež, korenine trav, izprane iz tal, polomljene klase rži. Po zeljnikih so mastni peščeni naplavi zagrinjali stebelike lubenic in dinj in lezli v šir; po kolovozih se je odtekala razigrana voda in globoko izmivala kolotečme. V podnožju oddaljene kadunje je dogoreval stog sena, ki ga je bila vžgala strela. Visoko se je dvigal lilasti steber dima in se z

Moški in ženske, ki morajo nositi OPORE (TRUSSES) bodo dobro postreženi pri nas, kjer imamo moškega in ženskega, da umerita opore.
MANDEL DRUG CO.
Lodi Mandel, Ph. G., Ph. C.
15702 Waterloo Rd. — IV 9611

Hiša naprodaj
NA 21931 MILLER AVE.
Za eno družino, 4 sobe in pol. Gorkota na plin, "tile" kopalnica, prana kopel, bakrene cevi vse skozi, vse insulirano, velika moderna kuhinja, lota 52x138. Zgoraj je prostor za eno sobo. Nahaja se blizu cerkve in busa ter ima sploh vse udobnosti.
Euclid Mason Co.
Pokličite ob večerih za podrobnosti
JACK STREKAL
Tel.: Wickliffe 997
Zidamo hiše in trgovska poslopja po vaših načrtih

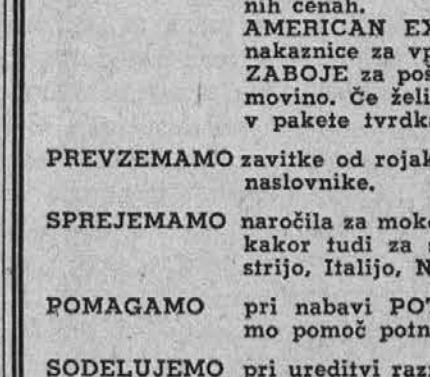
V BLAG SPOMIN
14. obletnice smrti
1880

JOE
GOSPODARIČ
KI JE SVOJE MILE OČI
ZATISNIL ZA VEDNO
6. JULIJA 1935

Globoko pod zemljo tam v ozki hladni hiši zdaj trupla Vajina ležita, rešena sta vseh skrbi.
Sladko spavajta v tihem grobu, odšla sta tja, odkoder ni vrnitve, a enkrat se snidemo na vekomaj.
ŽALUJOČA OSTALA
Cleveland, Ohio, dne 11. julija 1949.

12. obletnice smrti
1886

MARY
GOSPODARIČ
KI JE ODŠLA V VEČNOST
DNE 19. JULIJA 1937

Dolgo let je že minulo, kar odšla sta od nas, nismo še Vaju pozabili, vedno še mislimo na Vaju.

pretepal pa prav za prazen nič; niti tolikole nisem bila kriva pred njim. Sam je grdobije počel, name je pa jezo stresal.
(Dalje prihodnjik)

V "Enakopravnosti" dobite vedno sveže dnevne novice o dogodkih po svetu in doma!

Odbor društva sv. Ane št. 4 S. D. Z.

Odbor za leto 1949 je sledeči: Predsednica Julija Brezovar, 1173 E. 60 St.; podpredsednica Jennie Stanonik; tajnica Jennie Suvak, 1415 E. 51 St., EN 8104; blagajničarka Josephine Orszem - Ambrožič; zapisničarka Angela Virant; nadzornice: Mary Bradač, Rose L. Erste in Frances Okorn; rediteljica Mary Pristov.

Seje se vrše vsako drugo sredo v mesecu. Društveni zdravniki so vsi slovenski zdravniki.

V blag spomin ob 10-letnici odkar je umrla naša ljubljena sestra

Mary Matjažič
Deset dolgih let je že minilo, odkar si nas za večno zapustila, a spomin med nami na Tebe še živi.
In bo živel do konca naših dni. Počivaj v miru, blaga duša, naj Ti bo lahka ameriška ruša.

Žalujoči ostali:
Frank, Joseph, Fred, Rudolph, sinovi
Mary, poročena Molle in Olga poročena Lonchar, hčeri
Helen, poročena Kasakowskie, rejenka
Cleveland, Ohio, 11. julija 1949.

Žalujoči brat
Joseph Cinkole in njegova družina
Cleveland, O., dne 11. julija, 1949

Žalujoči brat
Joseph Cinkole in njegova družina
Cleveland, O., dne 11. julija, 1949

Žalujoči brat
Joseph Cinkole in njegova družina
Cleveland, O., dne 11. julija, 1949

Žalujoči brat
Joseph Cinkole in njegova družina
Cleveland, O., dne 11. julija, 1949

Žalujoči brat
Joseph Cinkole in njegova družina
Cleveland, O., dne 11. julija, 1949

Žalujoči brat
Joseph Cinkole in njegova družina
Cleveland, O., dne 11. julija, 1949